

Євген Карпінєць

Спілкуючись із ровесниками та гортаючи сторінки соцмереж, прийшов до висновку, що молоді люди ставляться до навчання, як до вкрай негативного процесу. І це є свідченням того, що наш світогляд змінився. Людина воліє безнастанно споживати, живе за методом чинення найменшого опору. Плисти за течією вже зовсім й не соромно. Той, хто нічого не робить, а багато заробляє, – приклад успішності. Високий рівень інтелекту не є обов'язковою ознакою сучасного гомосапієнса. Феноменом сучасного споживацтва є те, що гонитва за комфортом і насолодою, «споживання» і накопичення матерії виключають зацікавлення знаннями.

Дивує те, що гортаючи сторінки античної історії, бачу таке палке бажання людей вчитися. Своїм розумом вони збагнули чимало. Мислитель Платон мав свою академію з немалою кількістю учнів. Філософ Аристотель навчав своїх послідовників прогулюючись у саду. Звідси і назва їх перипатетики (від грец. περὶπατῆω – прогулюватись). Всі шукали істини, шукали розумом, піднімалися в світ ідей, шукали у речах навколо. А потім дійшли до межі. Вірніше, дійшов. Плотин – так його звали. Він і сказав, що істини розумом не збагнеш, бо він заслабкий. Але яке було їхнє сильне бажання вчитися, шукати, прагнення істини, хоч і осліплені темрявою язичництва, але спрагли знань! Згодом Святі Отці говоритимуть, що філософія – «педагог» до Христа (так стверджував Климент Олександрійський), а філософів (таких як Платон) називали християнами до Христа. Та їм, філософам, бракувало об'явлення Бога. До Нього вони дійшли своїм розумом, але до кінця Його не пізнали. Нам, християнам, Бог себе явив, та ми, замість іти Йому назустріч, втікаємо в протилежний бік. «Як це?», – запитаєте Ви, – А я відповім: «Не шукаємо, як вони, античні, істини, не прагнемо вчитися». Св. Григорій Богослов твердив, що Св. Дух з освіченої людини робить богослова. А ми Боже Слово до свого серця не впускаємо говорячи, що достатньо Євангеліє у неділю на Літургії послухати, а не читати Святе Письмо щоденно, ним жити, та й молитися достатньо лиш по неділях, бо решта днів працювати треба, щоб самодостатнім та щасливим бути. А рецепт же щастя Господь у Святім Письмі залишив. Хтось з Отців сказав, що коли на шляху до Бога спинимося на мить, то вже котимося донизу.

Та й не прагнемо до навчання. Для нас почати навчання завжди важко, бо себе

зобов'язуємо. Підкорюємося, «підганяємо» своє життя під складений розпорядок... Загалом ВАЖКО. Та чи помічаємо дію когось, хто ніби хоче зробити нам добре, дарувавши нібито свободу, та, насправді, зводить у рабство? Жаліючи себе, відступаючи кожного разу у навчанні, ми втрачаємо дуже багато не тільки в інтелектуальних знаннях, а й у духовному знанні Бога. Інколи, аби себе оправдати, говоримо, що нам це не під силу, не можемо цього досягнути. Так само думав і св. Бонавентура. Та він так молився і просив, що в дар мудрість велику отримав. А св. Антонія проводити свій час у молитві та праці навчив Ангел Божий. Прямуючи пустинею, Антоній побачив, як хтось сидить і працює, а потім встає до молитви і знову сідає за роботу. «Ось так чини і ти – і спасешся», – сказав йому ангел .

Звичайно, бути розумним – дар Божий. Та він дається усім. Треба лише бути готовим його прийняти. Прийняти, показавши своє бажання. Підтвердити його старанням. Пробувати братися за щось, що не під силу, знову і знову. Боротися з тим, хто сидить всередині нас і знеохочує: «Годі, тобі достатньо знати і цього». Так, це нелегко, та це – найкращий подвиг, найбільша аскеза для учнів, студентів. А на завершення хай ці слова будуть нам пам'ятним знаком та дороговказом:

«Мій сину! коли ти мої слова приймеш і мої заповіді заховаєш у себе, вухом твоїм уважаючи на мудрість, схилиючи до правди твоє серце, о так, коли ти розум зватимеш до себе, з закликком звернешся до розсудку, коли шукатимеш його, як срібла, коли розшукуватимеш його, як схований скарб, тоді ти збагнеш острах Господній, тоді знайдеш пізнання Бога. Господь-бо дає мудрість, і з його уст виходить знання й розсудливість. Він для праведних зберігає допомогу; він щит для тих, що ходять чесно. Він стежки правоти пильнує, він береже дорогу своїх вірних» (Прип 2, 1-8).

Євген КАРПІНЕЦЬ. Вік живи – вік учись//СЛОВО № 3 (67) 2016